

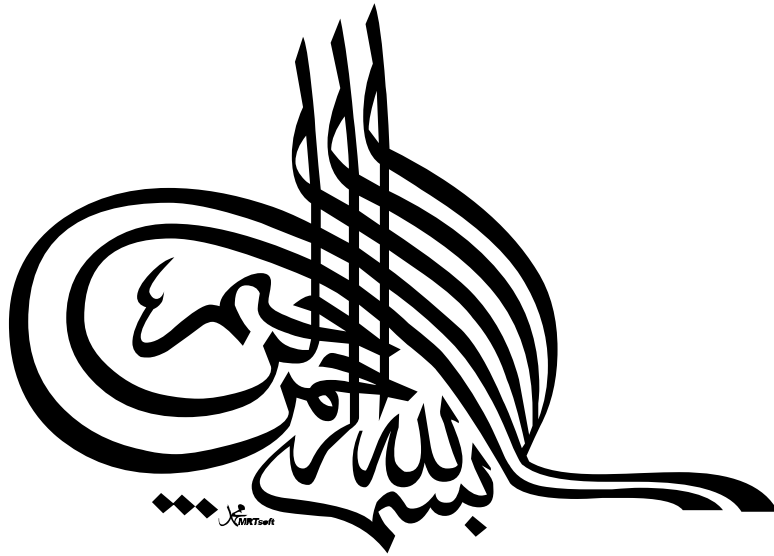

ProjeCenter

www.ProjeCenter.ir

 | @projecenter

 | @projecenter_ir

...

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
مقدمه	۱
انسان	۵
فطرت	۱۲
کلیاتی درباره دیدگاه های سیاسی و اجتماعی امام (ره)	۱۵
آزادی	۱۸
رابطه انسان با خود، دیگران، طبیعت و خدا	۱۹
۱- آزادی انسان در رابطه با خود:	۲۰
۲- آزادی در رابطه با دیگران:	۲۱
۳- آزادی در رابطه با طبیعت:	۲۳
۴- آزادی در رابطه با خدا:	۲۳
رابطه معرفتی	۲۴
رابطه عملی	۲۵
اهداف تعلیم و تربیت	۲۶
ویژگی های هدف غایی:	۲۷
هدف غایی:	۲۸
اهداف واسطی:	۲۹
اهداف شناختی:	۲۹
اهداف عملی:	۳۱
اهداف فرهنگی:	۳۲
اهداف سیاسی:	۳۳
اصول تعلیم و تربیت	۳۴
۱- اصل برابری انسان ها در نسبت با هدف غایی تعلیم و تربیت :	۳۴
۲- اصالت هدف:	۳۵
۳- تقدم تزکیه بر تعلیم :	۳۷

- ۴- اصل اولویت سنین کودکی و جوانی: ۴۰
- روشهای تعلیم و تربیت ۴۲
- روش انعطاف : ۴۳
- روش نفی عادات ذهنی و عملی: ۴۵
- روش تحول محتوی : ۴۵
- موانع بیرونی : ۴۷
- موانع درونی : ۴۷
- منابع و مآخذ : ۴۸

مقدمه

هر یک از مکاتب تربیتی بر نگرشی خاص از هستی و انسان مبتنی هستند و وجوه امتیاز هر یک از این مکاتب را باید در تفاوت نگرش آنها به هستی و انسان جستجو کرد. با رجوع به اندیشه‌هایی که با عنوان مکتب تربیتی در روزگاری شهرت داشته‌اند، اهمیت و جایگاه دیدگاه‌های هستی‌شناختی و انسان‌شناختی نمایان می‌شود. در سایه آگاهی از دیدگاه‌های مبنایی این مکاتب، درمی‌یابیم که داوری ادیان الهی به ویژه اسلام درباره انسان منشأ وجود تفاوت‌هایی در مکتب‌های تربیتی دینی نسبت به دیگر مکاتب بشری است. دانشمندان مسلمان، اعم از فیلسوفان و عارفان و متکلمان و اخلاقیون، در مواضع گوناگونی آرای خویش درباره هستی و انسان را ابزار داشته‌اند و همواره به سبب ایمان به اسلام کوشیده‌اند که در نظریات خود از تعارض با آموزه‌های قرآنی و روایی بپرهیزند. این اندیشمندان، در عین پوییش و کوشش عقلانی برای دستیابی به آرای استوار. از منبع وحی و متون دینی نیز الهام گرفته‌اند و بی‌شک، تعالیم دینی در بنیان و پیکره نظام اندیشه ایشان جایگاهی اساسی داشته است.

در میان دیدگاه‌های عالمان مسلمان می‌توان آرای کم و بیش مشابه و حتی یکسان را درباره جهان و انسان سراغ گرفت. مبدأ این شباهت و هماهنگی، تفکر دینی و تأثیر پذیری قرآنی ایشان است. البته گاه آرای متفاوت و تصاویری به کلی ناهمسان از هستی و انسان نیز در میان این آراء دیده می‌شود. نکته شایان توجه این است که اگر به

تصویری کلی و جامع از نظام های فکری رایج میان عالمان مسلمان نظر کنیم، در خواهیم یافت که بسیاری از امور مشابه در حقیقت تفاوتی بنیادین با یکدیگر دارند. این تفاوت تا بدان جاست که حتی توحید- یعنی سنگ بنای دین و دین باوری- نیز در نزد ایشان تفسیری واحد ندارد، اگر چه همه موحدند. توحید یک عارف با توحید یک متکلم تفاوت بسیار دارد و حتی توحید فیلسوفان نیز با هم یکی نیست. فلاسفه مشایی و حکیمان متأله، به خدا و انسان و جهان یکسان نمی نگرند. این نکته درخور توجه، ما را به یک روش در شناخت آرا و تفکرات رهنمون می سازد و آن نگاهی جامع به نظریات اندیشمندان مختلف است.

برای دستیابی به دیدگاه تربیتی یک عالم، نمی توان به بررسی سخنان صریح او در وادی تربیت بسنده کرد، زیرا بسا مواردی که معنای حقیقی آثار تربیتی تنها با شناخت بنیان های فکری او دریافتنی باشد. تلاش برای شناخت مکتب تربیتی امام خمینی (ره) نیز اگر بخواهد قرین توفیق باشد، باید از کاوش در مبانی انسان شناختی و جهان شناختی ایشان آغاز گردد. با آگاهی از این مبانی، جایگاه و اهمیت دیدگاه ها و توصیه های اخلاقی و تربیتی ایشان آشکار می شود.

پیش از ورود به بررسی دیدگاه های مبنایی امام خمینی (ره)، ذکر چند نکته لازم به نظر می آید.

۱- در میان علمای مسلمان، فیلسوف تربیتی و مربی در اصطلاحی که امروز رایج است وجود ندارد، در نتیجه نمی توان در ترسیم مکتب تربیتی هر یک از ایشان، به پاسخ هایی صریح درباره همه مسائل مطرح در تعلیم و تربیت دست یافت. به این تربیت باید کوشید